

Handläggare
Henrik Nerlund
Telefon: 0850829767**Till**
Stadsbyggnadskontoret

Stockholms arkitekturpolicy, kontorsremiss från stadsbyggnadskontoret

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss av rubricerat ärende vill Skönhetsrådet anföra följande.

Beslut

Skönhetsrådet ställer sig positivt till förslaget till arkitekturpolicy med erinran om en kortare och mer stringent text.

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt bilaga.

Ärendet

Skönhetsrådet har remitterats föreliggande förslag till arkitekturpolicy för Stockholm. Dokumentet syftar till att utgöra en vägledning för stadens framtida gestaltning som riktar sig till en bred mottagargrupp innehållande såväl politiker som byggaktörer, kommunala tjänstemän och medborgare. Arkitekturpolicyn kan sägas utgöra en operationalisering av översiktsplanen och är nära besläktad med byggnadsordningen. I förening kan dokumenten läsas som stadens viljeinriktning för stadsutvecklingen under de kommande decennierna.

När Skönhetsrådet 2016 behandlade den nu gällande översiktsplanen efterfrågade rådet ett antal preciseringar om offentlig miljö, stadsbyggnadsprinciper, kulturmiljöns betydelse och om blandade funktioner. Rådet välkomnar att arkitekturpolicyn tillsammans med byggnadsordningen till del svarar på dessa frågor. De schematiska illustrationerna förklarar vad täthet, vardagsarkitektur, kvartersformer och utformning av stadsrum kan innebära på ett pedagogiskt sätt. Detsamma gäller de olika förhållningssätten till befintlig bebyggelse som kan användas vid förtätning. Rådet önskar att konsten som stadsplanemässigt gestaltungsverktyg kunde ges en lika stringent beskrivning i dokumentet.

Eftersom arkitekturpolicyn har en mycket bred målgrupp riskerar den att bli vag. Rådet finner det därför önskvärt att det tydliggörs hur dokumentet är tänkt att användas i stadsbyggnadsprocessen. Ett exempel på sådan tydlighet skulle kunna vara att markanvisningsbeslut och planbeskrivningar inleddes med att motivera det föreslagna projektet utifrån rubrikerna i policyns gestaltningsverktyg.

Rådet anser vidare att det finns en risk för dokumentinflation när flera skrifter berör likartade frågor. Ett utrymme finns därför att korta policyn och låta den vara mer rakt på sak med hänvisningar till översiktsplan och byggnadsordning istället för att ytterligare återge redan beskrivna värden. Policyns största förtjänst är som processverktyg och rådet välkomnar därför särskilt metoden att se stadens skalor från helhet till detalj och som tid, plats, funktion och form. Här finns dokumentets styrka och egenvärde i relation till övriga planeringsverktyg.

Skönhetsrådet ställer sig sammantaget positivt till att en arkitekturpolicy tagits fram och hoppas att dokumentet kan fördjupa diskussionen om stadens gestaltning.

Bilaga till yttrande SR 2020/176

Anmälde ledamot M Lönnroth särskilt yttrande enligt följande.

”Jag instämmer i rådets ställningstagande och vill varna för övertro på policyn.

Ingen arkitekturpolicy behövdes för att bygga stadsbiblioteket, konserthuset, Gärdet, Vällingby, de fem höghusen, kulturhuset, S:t Eriksområdet, Liljeholmsberget eller Sjöstaden. Politiken efter demokratis genombrott och den tidens arkitekter och stadsplanerare hade respekt för varandra.

En arkitekturpolicy kan få betydelse endast när den stimulerar och fördjupar dialogen mellan byggherrar, arkitekter, politiker och stadens fackförvaltningar.

Denna dialog har nämligen försvagats de senaste tjugo åren och det av tre skäl.

Övergången från samlingsstyre till majoritetsstyre under 1990-talet försvagade fackförvaltningarnas självständighet. Under samlingsstyret bemödade sig varje majoritet om att utse förvaltningschefer i samråd med oppositionen. Under majoritetsstyret vill majoriteten utse sin egen stadsdirektör, som därmed skall vara lojal just mot denna majoritet. Fackförvaltningarnas professionella självständighet riskerar därmed att urholkas.

Flera och mindre partier inom varje ny majoritet. Alla partier och särskilt de små vill märkas och varför inte med detaljsynpunkter också på arkitekturen.

En nostalgitrend i synen på stadsbyggandet. Begrepp som ’kvarterstaden’, budgetskrivningar om ’klassisk arkitektur’ men också arkitekturupproret är uttryck för en rörelse bort från den arkitektur som bröt igenom med demokratin och som betonade inte bara form utan också funktion för folkets flertal. En orsak är en berättigad kritik mot 1970-talets teknokrati, men trenden skymmer också krav på hög exploatering och krav på ’höga hus som skall sätta Stockholm på kartan’. Exploateringsekonomin urholkar ’God funktion för folkets flertal’.

självständighet genom att utse rätt chefer, avdela tillräckliga resurser och hela tiden markera gränsen mellan politik och förvaltning. Dagens politik skulle inte utnämna dagens Sven Markelius.

Arkitekturpolicyn i sig betyder inget men ständiga samtal arkitekter emellan om hur form och funktion bäst förenas i enlighet med policyn kan betyda mycket.”

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Inga Margareta,Varg	2020-09-08
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2020-09-08